

2023

Ornamon lehti
Vuosijulkaisu
ornamo.fi

Näköaloja tulevaan

Ornamentit: Vesä Nilsson, Noora Yau, Riikka Manninen, Maria Uhalin-Pakkalin
Varadarajan, Marianne Huotari, Rachele Didero, Helena Kulishova,

Taidetta kahdeksannesta kerroksesta

Arabian keramiikkatehdas lopetti vuonna 2016, mutta keramiikkataiteen tekeminen jatkuu entisen Arabian taideosaston tiloissa. Arabian Taideosastoyhdistyksen kymmenkunta taiteilijaa vaalii perinteitä ja uudistaa räväkästi keramiikkataidetta ateljeetiloissaan.

Keramiikkataiteilija Marianne Huotari työhuoneellaan. Hän on Taideosastoyhdistyksen uusimpia tulokkaita.

H

einäkuun alussa Arabian Taideosastoyhdistyksen tiloissa on hiljaista. Kymmenestä taiteilijasta **Marianne Huotari**, **Sakari Kannosto** ja **Kati Tuominen-Niittylä** ovat kuitenkin työn touhussa ja valmistavat teoksiaan yhdistyksen 20-vuotisjuhlanäyttelyyn.

Taideosastoyhdistys sijaitsee entisen Arabian tehtaan kahdeksannessa kerroksessa, ja sen käytävillä voi saada aavistuksen siitä, mitä ateljeehuoneiden vihreäksi maalattujen ovien takana tapahtuu.

Taiteilijat ovat asettaneet töitään esille työhuoneidensa ulkopuolelle.

”Ne ovat tässä kokeilukatselussa, vaikeivätkin olisi valmiitakaan vielä”, Kannosto sanoo. Muiden teoksille palautteen ja neuvojen antaminen on keskeistä. ”Täällä

– Kehuminenkin tuntuu hyvältä, mutta täällä uskalletaan sanoa, jos työ on menossa ikään kuin väärään suuntaan. Toki jokainen taiteilija itse päättää mikä se oikea suunta on.

on tietyllä tavalla laadunvalvonta. Osastolla on Suomen parhaimpiin lukeutuvat muotoilijat, jotka sanovat ja saattavat kehuakin. Kritiikki on rakentavaa, ei niin, että sanottaisiin että tuo on luokatonta.”

RAKENTAVAA KRITIIKKIÄ

Kannosto ja Huotari ovat Taideosastoyhdistyksen uusimmat tulokkaat. He tulivat työskentelemään vuonna 2019 Vieraileva taiteilija -ohjelmahaun kautta, ja molemmat otettiin vakituisiksi jäseniksi yhdistyksen taiteilijakaartiin.

Myös Huotari kertoo, että muilta taiteilijoilta voi kysyä neuvoja ja palautetta, jos

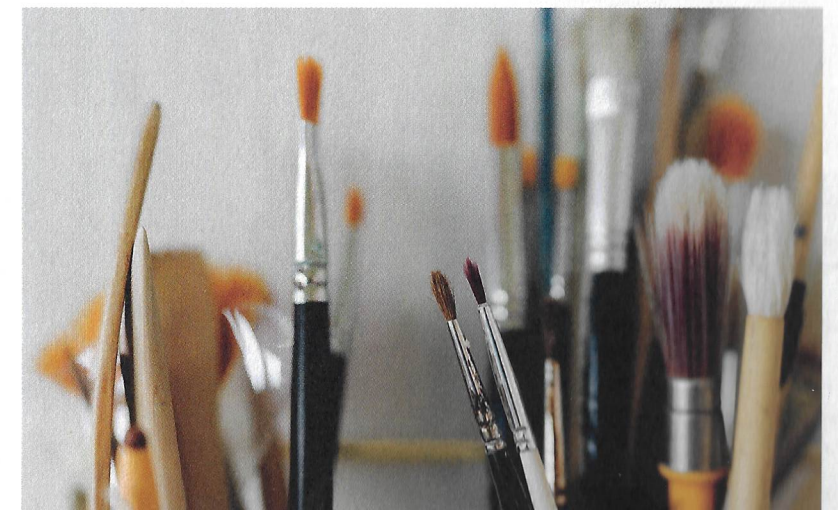
jokin työhön liittyvä asia askarruttaa.

”Kehuminenkin tuntuu hyvältä, mutta täällä uskalletaan sanoa, jos työ on menossa ikään kuin väärään suuntaan. Toki jokainen taiteilija itse päättää mikä se oikea suunta on.”

Kahvipöytäkeskusteluissa puhutaan välillä työstä, välillä perheestä, vapaaajasta ja maailman tilanteesta.

”On ihanaa, että voi jakaa ajatuksia. Sitteen voi laittaa työhuoneen oven kiinni ja tehdä työtään rauhassa”, Huotari sanoo.

Fiskars lakkautti Arabian keramiikka-tehtaan toiminnan 2016 ja siirsi loputkin tuotannosta ulkomaille. Tehtaan lopetta-

– On ihanaa, että voi jakaa ajatuksia. Sitten voi laittaa työhuoneen oven kiinni ja tehdä työtään rauhassa.

misen myötä katosi merkittävä palanen suomalaista keramiikkaperinnettä. Nyt alueen teollisesta historiasta muistuttavat viereisen Arabianrannan asuinalueen yli 200 taideteosta, joista monet ovat yhteydessä Arabian tehtaaseen ja keramiikkataiteeseen.

Arabian taideosastoyhdistys vilkastuttaa Arabian alueen toimintaa ja on osa liittala&Arabia Muotoilukeskusta. Aluetta markkinoidaan nyt luovuuden Arabia 135-korttelina, joka kokoaa yhteen designmyymälöitä, opetus- ja kulttuuritiloja sekä kaksi museota.

Kun tehdas lähti Arabiasta, Taideosastoyhdistyksen taiteilijat pelastivat sieltä dreijvoja ja kalusteita. Kati Tuominen-Niittylän ura Arabian Taideosastolla alkoi jo vuonna 1980. Tuominen-Niittylä tunnetaan esinepohjaisesta suunnittelusta, ja teollisesta tuotannosta muistuttavat hänen työhuoneensa hyllyllä 1990-luvulla Arabialle syntyneet Storybirds-sarjan kannut.

”Kyllä kaupankin pitää toimia, mutta pitäisi olla enemmän säilyttävää ja luovempaa. Enemmän olisi halunnut nähdä, että eri tehtaat, kuten paperi- ja metallitehtaat olisivat perustaneet taideosastoja sen sijaan, että kaikki pannaan pois. Mutta ainahan tuhasta syntyy uutta”, Tuominen-Niittylä sanoo.

Sitä uutta yhdistyksen taiteilijat ovat synnyttämässä. Perinne jatkuu ja uudistuu koko ajan.

Työhuoneet ovat nykyään keskeinen osa Arabian alueen elävää toimintaa ja ne ovat osa liittala&Arabia Muotoilukeskusta. Aluetta markkinoidaan nyt Arabia 135-luovuuden korttelina, joka kokoaa yhteen designmyymälöitä, opetus- ja kulttuuritiloja sekä kaksi museota.

KERAMIKKATAIDE UUDISTUU

Kun Taideosasto oli vielä osa Arabiaa, se ohjasi taiteilijoita luontaisesti yhden materiaalin eli keramiikan käyttöön.

”Toisille sallittiin vapaampi kokeilu kuin toisille. Aika on nyt parempi, kiinnostavampi ja vapaampi”, Tuominen-Niittylä sanoo.

Uusien vierailevien taiteilijoiden myötä tulee koko ajan uudenlaisia sisältöjä. Jasmin Anoschkin ja Sakari Kannosto opiskelivat Kuvataideakatemiassa ja käyttävät keramiikan ohella puuta, kierrätysmateriaaleja, metallia, lasia ja muovia. Marianne Huotarilla puolestaan on tekstiilialan koulutus, ja monesti hänen teoksensa muistuttavatkin tekstiilitaiteesta.

”Rajat ovat paljon vapaammat. Mekin olemme eri suunnilta kaikki, minäkin kuvanveiston puolelta, mutta olemme samalla kentällä. Keramiikka on se joka yhdistää”, Sakari Kannosto sanoo. Tuominen-Niittylän uusissa töissään näkyvät uudenlaiset teemat. Seinällä on keraamisista nauhoista koostuvia teoksia, joiden muodot muistuttavat ihmisten ääri- viivoja ja jotka lähestyvät kuvataidetta.

”Halusin tehdä ihmishahmoja, joita me emme näe. Tämä koskee monia ihmisiä yhteiskunnassa.”

TUHKASTA RAKENNETAAN MERKITTÄVÄ KESKUS

Arabian Taideosastoyhdistyksen tiloissa tulee tunne, että paitsi yhdistys itse, myös suomalainen keramiikkataide on dynaamisessa vaiheessa. Yhdistyksen juhluvuonna sen taiteilijoiden teoksia on esillä lukuisissa näyttelyissä sekä Suomessa että ulkomailla. Niiden lisäksi taiteilijat esittäytyvät Muotokuvia-podcastissa, ja juhluvuoden kunniaksi on tehty julkaisu. Merkittävä toimeksianto oli myös lisäksi taide-esinekokoelma 150 vuotta täyttävälle Arabialle.

Töiden ääressä on aikaa miettiä, sanoo Marianne Huotari.

Nyt avautuneessa juhlanäyttelyssä Arabian galleriassa on kaikilta esillä uusia töitä.

”Teemme töitä, että tästä syntyisi uudenlainen elävä keskus. Tuhkasta rakennetaan uutta, merkittävää paikkaa”, Kannosto sanoo. Hän on myös yhdistyksen puheenjohtaja.

Taiteilijoiden saamasta kansainvälisestä kiinnostuksesta kertoo esimerkiksi se, että Kannostolla on paraikaa töitä yksityisnäyttelyssä Los Angelesissa, ja Marianne Huotarilla teoksia juuri avautuneessa näyttelyssä Lontoossa. Ainakin osa kollektiivin juhlanäyttelyn teoksista nähdään ensi vuoden puolella Hostler Burrows -galleriassa Yhdysvalloissa.

HUOTARILLA ON JO KANSAINVÄLISTÄ MENESTYSTÄ

Marianne Huotari rakentaa omissa työhuoneissaan ryijyä muistuttavaa keramiista teosta, jossa on luontoteema. Huotari sanoo sen kuvaavan Shangri Lata, fiktiivistä harmonista onnelaa.

”Se on utopistisen elämän ikkuna, ikään kuin pakopaikka.”

Huotarin työtapakin muistuttaa ryijyn rakentamista, jossa nukat solmitaan yksi kerrallaan. Nukan sijasta materiaalina vain on keramiikka, jota hän kiinnittää teokseen pala palalta. Pieniä, käsin tehtyjä keramiikkapalasia on muovisissa laatikoissa ympäri hänen työhuonettaan. Olo on vähän kuin olisi irtokarkkikaupassa.

Isoimpien teosten tekeminen vie puoli vuotta. Toki samaan aikaan tekeillä on useita teoksia.

Käsityössä, jonka kautta syntyy pieniä keraamisia paloja, on myös meditatiivinen puolensa.

”Töiden ääressä on aikaa miettiä. Välillä olen ihan hiljaisuudessa, välillä katsan sarjoja tai elokuvia kun teen paloja. Niiden ääressä aika kuluu kuin huomaa mättä.”

Huotari pääsi viime vuonna Loewe Foundation Craft Prize -kilpailun finaaliin, 30 parhaan työn joukkoon. Pian hän alkaa tehdä teoksia seuraavaan kansainväliseen yksityisnäyttelyyn vuodelle

2025, tarkoitus on tehdä isoja ja näyttäviä teoksia. Lisäksi hän tekee tekstiilisuunnittelua matoistaan tunnetulle Finartelle.

Keramiikkataiteilijana hän sanoo olevansa uransa alussa, yhteistyötä galleristien kanssa hän on tehnyt vuoden.

”Kun tulin tänne vuonna 2019, olin heti yhdenvertainen kaikkien kanssa. Tulin nöyrin mielin, sillä osastolla on pitkän uran tehneitä taiteilijoita joita katson ylöspäin. Olen sitä mieltä, että aina pitää tehdä töitä parempiensa kanssa, vain sillä lailla voi mennä eteenpäin”, hän pohtii.

– Kun tulin tänne vuonna 2019, olin heti yhdenvertainen kaikkien kanssa. Tulin nöyrin mielin, sillä osastolla on pitkän uran tehneitä taiteilijoita joita katson ylöspäin.

FAKTA

Arabian Taideosastoyhdistyksen 20 vuotta

Taideosastoyhdistyksen taustalla on Arabian taideosasto, joka perustettiin 1930-luvulla. Sillä työskenteli Suomen merkittävimpiä keramiikkataiteilijoita, kuten Michael Schilkin, Rut Bryk ja Birger Kalpiainen.

Taideosasto irrotettiin Arabiasta 2003.

Samana vuonna syksyllä professorit Heljä Liukko-Sundström ja Heikki Orvola, Fujiwo Ishimoto, Inkeri Leivo (1944–2010), Kati Tuominen-Niittyliä, Pekka Paikkari, Kristina Riska ja Heini Riitahuhta perustivat Arabian Taideosastoyhdistys ry:n.

Yhdistyksen Vieraileva taiteilija -ohjelman kautta jäseniksi on kutsuttu Kim Simonsson, Jasmin Anoschkin, Caroline Slotte, Sakari Kannosto ja Marianne Huotari. Tällä hetkellä vieraillevana taiteilijana on mediataiteilija Miikka Lommi.

OHIKAKO HARADA

Tutustu!

Arabian Taideosastoyhdistyksen Ateljee-elämää -näyttely 30. 9. saakka Hvitträskissä.

Juhlanäyttely Iittala & Arabia -muotoilukeskuksessa (Hämeentie 135 A) 14.9. - 28.1. 2024

